

Діана Стрижак

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Соціокультурні та економічні зміни суспільства вимагають суттєвих змін у формуванні готовності випускників закладів вищої педагогічної освіти до самореалізації та успішної професійної діяльності в умовах сучасного світу; якостей, що дозволяють йому творчо і продуктивно вирішувати будь-які завдання та проблеми.

Основний вектор нової української школи спрямований на формування основних ключових компетентностей школярів, результатом яких є критичне мислення, вміння читати і розуміти прочитане, вирішувати проблеми, висловлювати та логічно обґрунтовувати власну думку, здатність працювати в команді, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики та приймати рішення, проявляти ініціативність та творчість [3].

У площині реформування системи освіти України змінюються також вимоги до вчителя і його роль у навчально-виховному процесі, відтепер він більше наставник, який навчає, консультує та ділиться досвідом у сфері своєї діяльності. Сучасний учитель – це ментор, модератор, коуч, фасилітатор, тьютор, новатор.

Педагог нової українській школи має організовувати навчально-пізнавальну діяльність учнів на засадах педагогіки партнерства, в основі якої спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнем і батьками [3, с.14].

Утілюючи ідеї педагогіки партнерства, вчитель повинен використовувати не тільки традиційні методи організації навчально-виховного процесу, але виявляти ініціативу і планувати навчання і виховання таким чином, щоб учні постійно були залучені до колективної діяльності. Ефективними є цікаві й захоплюючі розповіді, відверта бесіда, справедлива і незалежна оцінка, заохочення творчих успіхів, особистий приклад, зустрічі з цікавими людьми, спільний пошук рішень, спільні суспільно корисні справи, благодійні акції тощо [5].

Для успішного впровадження основних ідей Концепції «Нова українська школа» необхідно удосконалити професійну підготовку майбутніх учителів під час навчання у закладах вищої освіти за допомогою методів інтерактивного навчання, підґрунтям якого є взаємодія між суб'єктами навчально-виховного процесу.

Термін «інтерактив» походить від з англійського «interact» – взаємний, «act» – діяти, тобто інтерактивність – це здатність взаємодіяти або перебувати в режимі бесіди, діалогу з будь-ким (людиною) або чим-небудь (комп'ютером), рівноправне партнерство.

Науковці розглядають поняття «інтерактивне навчання», як:

- «навчання, побудоване на взаємодії студента з навчальним оточенням, навчальної середовищем, яке є елементом досвіду, що засвоюється» [6, с. 107];

- «навчання, яке засноване на психології людських взаємин і взаємодій» [1, с. 74];

- «навчання, що розуміється як спільний процес пізнання, де знання здобуваються в спільній діяльності через діалог, полілог студентів між собою та викладачем» [4, с. 102];

- «навчання, засноване на прямій взаємодії студентів з освітнім оточенням. Освітнє оточення чи освітнє середовище – це реальність в якій учасники знаходять галузь досвіду, що засвоюється. Досвід студента є центральним елементом навчального пізнання [2, с. 13].

Інтерактивне навчання спрямоване на високий рівень взаємоспрямованої активності суб'єктів взаємодії, емоційне, духовне єднання усіх учасників навчально-виховного процесу.

У порівнянні з традиційними методами організації навчально-виховного процесу у закладах вищої освіти, в інтерактивному навчанні змінюється взаємодія викладача і студента: активність педагога поступається місцем активності студентів, а завданням педагога стає створення оптимальних умов для їх ініціативи.

У ході діалогового навчання студенти набувають навичок критично мислити, вирішувати складні проблеми на основі аналізу інформації, зважувати альтернативні думки, приймати продумані рішення, брати участь в дискусіях, спілкуватися з іншими людьми.

Для цього на заняттях організуються парна і групова робота студентів, дослідні проекти, рольові ігри, робота з документами та іншими джерелами інформації, використовуються творчі роботи.

За умов інтерактивного навчання студент є рівноправним учасником навчального процесу, його досвід слугує основним джерелом пізнання. Викладач не дає готових знань, а спонукає майбутніх учителів до самостійного пошуку і виконує функцію помічника.

Використання інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових (ділових) ігор, спільне вирішення проблем. За цих умов виключається домінування будь-якого учасника навчального процесу або будь-якої ідеї. Студент є не об'єктом впливу, а суб'єктом взаємодії, він сам бере активну участь в процесі навчання, формуючи власну освітню траєкторію.

Інтерактивне навчання передбачає організацію навчально-виховного процесу не від теорії до практики, а від формування нового досвіду до його теоретичного осмислення через застосування, тобто досвід і знання учасників освітнього процесу є джерелом їх взаємонавчання і взаємозбагачення [2].

Ефективними в інтерактивному навчанні є такі види лекцій: проблемна лекція – створення викладачем проблемних ситуацій у ході викладу матеріалу з залученням студентів у її розв'язання; лекція-провокація – лекція з запланованими помилками, які необхідно визначити і виправити; лекція-діалог – спільний пошук відповідей на питання, що виникають у ході лекції; лекція-візуалізація – використання слайдів, відеозаписів, інтерактивної дошки; лекція вдвох – робота двох викладачів з однієї теми, що проходить у формі дискусії, діалогу викладачів і студентів.

Ділова гра дозволяє моделювати різноманітні умови професійної діяльності вчителя та дозволяє усунути протиріччя між абстрактним характером навчального матеріалу та реальною професійною діяльністю.

В інтерактивному навчанні широко використовуються дискусія та диспут, які спрямовані на колективне обговорення конкретної проблеми, обмін ідеями, судженнями, гіпотезами.

Одним із дієвих методів є кейс-метод (case study), заснований на вирішенні конкретної ситуації (кейсу). У кейсі проблема подана в завуальованому вигляді. Тому студенти навчаються формулювати висновки, даючи відповіді на питання. Майбутні учителі моделюють друковані, мультимедійні та відео-кейси.

Метою коучингу є розвиток компетентності майбутнього педагога. Коучинг (англ. coaching – навчання, тренування) – метод консультування та тренінгу, коли коуч (викладач) не надає готових знань та порад, а шукає шляхи вирішення проблем разом із студентами.

Метод «Дерево рішень» дозволяє порівняти переваги та недоліки різних варіантів розв'язання проблеми, дозволяє сформувати у майбутніх учителів уміння вибору їх оптимальних шляхів.

Метод «Мозгового штурму» дозволяє колективно генерувати ідеї для вирішення проблеми.

У методі портфоліо використовується аутентичне оцінювання результатів освітньої та професійної діяльності.

Метод Сократа передбачає питання та критичне ставлення до загальноприйнятих тверджень.

Отже, педагогічні та методичні орієнтири нової української школи вимагають високопрофесійної підготовки вчителя, а організація освітнього процесу у закладах вищої педагогічної освіти з використанням інтерактивних методів навчання сприяє підвищенню ефективності процесу навчання студентів, підвищенню їх мотивації до навчально-професійної діяльності та активності до формування і накопичення практичного досвіду.

Список використаної літератури

1. *Бадмаев Б.Ц.* Методика преподавания психологии : Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – М. : ВЛАДОС, 2001. – 304 с.
2. *Кларин М. В.* Интерактивное обучение – инструмент освоения нового опыта // Педагогика. – 2000. – № 7. – С. 12–18.
3. Концепція нової української школи [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
4. *Коротаева Е. В.* Обучающие технологии в познавательной деятельности школьников. – М. : Сентябрь, 2003. – 176 с.
5. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. – К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. — 206 с.
6. Педагогический энциклопедический словарь / Гл. ред. Б. М. Бим-Бад; Ред. кол. : М. М. Безруких, В. А. Болотов, Л. С. Глебова и др. – М. : Большая российская энциклопедия, 2003. – 528 с.

Марія Ткач

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ У ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Актуальність концептуального дослідження визначається нами необхідністю пояснення та прогнозування з допомогою наявних структурних концепцій театральної педагогіки застосування засобів акторської майстерності у педагогічній діяльності. Використання елементів театральної педагогіки в педагогічній діяльності визначається системою ідей, побудов і принципів, які пояснюють організовану певним чином педагогічну творчість, коли педагог, як і актор, використовує якості своєї особистості як засоби реалізації творчого задуму. Рушійні сили акторської майстерності особистості закорінені у засвоєнні вчителем основної школи зразків теорії і методики артистичної техніки завдяки пізнанню і виконанню її норм, правил під час навчальної діяльності у взаєминах кооперації і співпраці з її учасниками. Адже вчитель морально і соціально розкривається виявляючи емоційний стан за допомогою невербальних засобів, театральних-художніх мовленнєвих умінь та здатність до переключення уваги, «переживання» емоційних станів в ході спілкування з учнями

Наукова новизна пропонованого нами концептуального підходу до застосування засобів акторської майстерності у педагогічній діяльності полягає у поясненні та прогнозуванні цього процесу шляхом визначення та інтеграції цінних принципів і підходів у перевірених практикою і часом структурних концепціях театральної педагогіки.